

Linda leeft op straat

28 mei 2015 - Achter de ramen van het huis waar Linda twintig jaar van haar leven heeft doorgebracht – en waar ze hoopte oud te zullen worden – hangen bordjes waar 'Welcome' op staat. Maar welkom is Linda er niet meer. Niet in het huis, maar ook niet in de straat, zo lijkt het. Een man die 'haar' huis uit komt lopen, groet ons weliswaar, maar de afkeuring druipt van zijn gezicht. Wat dapper dat ze me hier wilde ontmoeten.

Er is niets aan Linda te zien dat die afkeuring rechtvaardigt. Ze is vijftig, maar dat zou je haar absoluut niet geven. Ze ziet er netjes uit, is punctueel. Om klokslag twee uur was ze de straat in komen lopen, in een keurig camelkleurig pak met een grote, bijpassende tas onder haar arm. Haar emoties liggen aan de oppervlakte, haar gezicht is goed te lezen. Ze straalt als ze mooie herinneringen ophaalt aan de tijd waarin ze met haar kinderen in deze bovenwoning in Scheveningen woonde. De frustratie kerft diepe lijnen in haar gezicht, als ze vertelt hoe ze uit haar huis is gezet. Linda werkte zelf met dak- en thuislozen. Haar betrokkenheid bij velen van hen was zo groot, dat ze ze ook in huis haalde. Dat bleek achteraf niet zo'n geweldig idee. Er kwamen steeds meer mensen over de vloer, maar die bezorgden de buurt ook steeds meer overlast. Zoveel overlast dat Linda klachten kreeg. Maar ze slaagde er niet in de situatie onder controle te krijgen. Daarnaast gingen er zaken mis met haar

uitkering en op een dag kwam ze thuis en vond ze een kaartje in de bus dat ze haar huis uit moest. Hoe dat precies ging, wordt me niet helemaal duidelijk. Maar Linda lijkt het slachtoffer te zijn geworden van onduidelijke communicatie en ingewikkelde regelgeving. "Ik vind het moeilijk om hier te zijn," zegt ze. "Maar ik wil je graag het hele verhaal laten zien." Ze laat zich makkelijk fotograferen, alsof mijn camera er niet is. "Ik fotografeerde ook graag. Ook met Nikon," zegt ze, terwijl ze naar mijn camera kijkt, die veel te duur voelt.

Eten bij het Straatpastoraat

Linda is een van de personen die zich bij me meldden toen ik langs ging bij het Straatpastoraat aan het Westeinde in Den Haag. Ik was op zoek naar verhalen van mensen die op straat leven. Een van de pastors, Klaas Koffeman, was zo vriendelijk me uit te nodigen op Goede Vrijdag. In de tuin van het Stadsklooster voerden ze hun eigen versie van The Passion uit en schoof iedereen aan voor de wekelijkse maaltijd. Lang niet iedereen die daar komt eten, blijkt dakloos. Het Straatpastoraat stelt geen vragen. Iedereen is welkom. Een mooi uitgangspunt. Ik besluit als ik met Linda op stap ben ook niet teveel door te vragen. Ik wil haar verhaal horen, dus ik laat haar gewoon vertellen.

Dakloze ouders

Het pak was ze gaan halen bij haar zoon. Die bewaart

spullen van haar in zijn schuur. Haar beide kinderen wonen op zichzelf. Zonder de gedachte uit te hebben gesproken, beantwoordt ze mijn onuitgesproken vraag: "Ze hebben me gezegd dat ik wel bij hen mag komen, maar dat wil ik niet. Zij hebben hun eigen leven. Dat is belangrijk. Ik ben niet heel gezond en als ik nog zieker word, doe ik het wel hoor." Ik vermoed dat anderen niet tot last zijn enorm belangrijk is voor Linda, want later in het gesprek vertelt ze me dat ze een paar weken heel ziek is geweest en bijna dood is gegaan. Ze lag toen op haar plekje in de duinen en klopte blijkbaar niet bij haar kinderen aan. Ze is zichtbaar trots op haar kinderen. "Ze redden zich goed. Wij daklozen maken daar grapjes over. We hebben het makkelijk als ouders. Je hebt het goed gedaan als je kinderen het beter hebben dan jij en dat is in het geval van een dakloze niet moeilijk." Dan lacht ze. Ze lacht vaak en veel.

Mensen kijken niet

Met de tram gaan we naar de volgende locatie. Ik heb twee chipkaarten en check twee keer in. Ze ziet het, maar zegt niets. Ze neemt me mee naar haar slaapplek. Het is een plekje aan een drukke weg met prachtige panden. "We moeten onze telefoon uitzetten als we daar zijn. Ze mogen ons niet horen." Als we het pand naderen, krijgt haar pas iets doelbewusts. Wel kijkt ze af en toe schichtig om zich heen. "Ik dacht dat het pand leegstond, maar dat blijkt niet zo te zijn. Ik moet goed opletten dat ze me niet zien. Maar mensen kijken niet goed. Soms staan ze vlakbij en dan nog merken ze me niet op. Mijn spullen liggen daar voortdurend. Het is fijn een vaste plek

te hebben. Dan hoef je niet de hele tijd met je hele hebben en houwen door de stad te sjouwen."

Een dak boven haar hoofd

We hebben het pand bereikt. De eerste verdieping ligt op de entresol, dus loopt er een trap van een paar treden naar de voordeur. Vliegensvlug verdwijnt

Linda voor mij in een opening onder die trap. Ik volg haar. Een muffe geur slaat me in mijn gezicht en ik zit op de grond in het stro, waarachter net genoeg ruimte is voor haar slaapzak en hoofdkussens. Het is er pikdonker en net hoog genoeg om te zitten. Ik stel op gevoel scherp en flits. Als mensen die flits maar niet zien. Linda kruipt in haar slaapzak, om me te laten zien hoe ze daar woont in die kleine ruimte, waar ze weliswaar een dak boven haar hoofd heeft, maar daar is ook werkelijk alles mee gezegd.

Buitenverblijf

Na de korte bezichtiging van het droge verblijf, stappen we in de tram. Nu richting duinen: "De mooiste plek van Nederland." Linda straalt als ze erover vertelt. Bij slecht weer slaapt ze op haar vaste plek in de stad, maar het liefst brengt ze de nachten door in de natuur. "Als je 's ochtends vroeg wakker wordt en er mistflarden hangen is het betoverend. De frisse lucht, de vogels. Het is heerlijk om buiten te zijn en buiten te slapen." Toch hoopt ze binnenkort een huis te krijgen. "Een plek waar je kunt douchen wanneer je wilt. Een plek helemaal van jezelf. Buiten slapen kan altijd, ook als je een huis hebt." Wel slaapt Linda liever buiten dan in een van de opvangcentra. "Daar word je alleen maar zieker, de ziektebacteriën vliegen er in het rond." Ze geniet van alles in de natuur en

vooral van de vrijheid die ze daar vaak voelt. Behalve als er een boswachter in de buurt is. Ze vertelt over de vos, die zich bijna als een hond gedraagt en die elke dag even komt kijken of ze wat te eten voor hem hebben - wat regelmatig zo is - en over de avonden dat ze lekker eten klaar maakt op het strand. "Ik worstel met ondergewicht en chronische Pfeiffer. Het is belangrijk dat ik gezond eet. Ik ben nergens aan verslaafd en kan goed met geld omgaan, dus kan ik vaak eten kopen van de daklozenuitkering die ik krijg. Bovendien werk ik ook."

Ze vertelt dat ze kinderen schminkt op braderieën. Ze vraagt € 3,- per kind. "Meer willen mensen niet betalen. En omdat ik langzaam werk, kan dat niet uit. Maar ik wil het ook goed doen. Niet gewoon maar een paar strepen en stippen zetten, al zouden die kinderen daar waarschijnlijk al blij mee zijn." We wandelen inmiddels door de duinen en ze vertelt dat ze daar vaak slaapt. Soms alleen, vaak met anderen. Ik vraag of ze nooit bang is als ze 's nachts alleen buiten slaapt in de duinen of onder het kantoorpand. "Bang?" Ze lacht. "Nee, ik ben niet bang. Mensen zijn bang voor mij. Als je dakloos bent, denken mensen dat er iets ernstig mis met je is. Ook al zie je er nog zo normaal uit, ze zijn bang dat je ineens verandert in een soort monster." Ik kan me er niets bij voorstellen als ik haar

daar naast me zie lopen. Geen van de mensen die we tegenkomen kan vermoeden dat Linda dakloos is. Ze groet iedereen vriendelijk. "Dat is belangrijk," zegt ze. "Hier klimmen we over het hek, maar eerst even kijken of er niemand in de buurt is." We steken een duin over en kruipen onder een paar bosjes door om onder een prachtige boom uit te komen. "Het is jammer dat onze tent er nu niet meer staat, maar dit is onze plek. Die tent is belangrijk, want een slaapzak is niet waterdicht en bovendien zitten hier natuurlijk allerlei beestjes: vliegen, muggen, bijen. Helaas wordt de tent vaak gejat. Als je dan 's avonds bij je plekje komt is alles weg. Ik snap dat niet, dat je dat doet van mensen voor wie die tent zo belangrijk is."

Mensen zijn bang voor mij. Als je dakloos bent, denken mensen dat er iets ernstig mis met je is.

Een ijsje

We sluiten de middag af met een wandeling over de boulevard van Scheveningen. Daar hebben we het nog even over mijn project. "De meeste daklozen willen

niet verraden waar ze overnachten, dus het verbaast me niet dat niet veel mensen mee wilden werken aan je project. Ik begrijp dat, maar ik vind het belangrijk om mijn verhaal te vertellen. Om mensen te laten zien dat er ook Nederlanders zijn die op straat leven. En dat zijn er veel meer dan je denkt. Mensen hebben geen idee als ze door de duinen of door de stad lopen, op hoeveel plekken er slaapplekken zijn. Als mensen dat eenmaal weten, staan ze er misschien meer bij stil." "Kan ik jou ergens blij mee maken? Zullen we een kop koffie gaan drinken, een broodje eten ergens", vraag ik. Ze schudt haar hoofd. "Ik heb wel erg veel zin in een softijsje van de Hema. Die kosten vijftig cent en zijn zó lekker!" Dus neem ik haar mee naar de Hema en koop een ijsje voor haar.

Op de fiets door de duinen terug naar huis, kijk ik onwillekeurig om me heen. Zouden hier nu inderdaad allemaal tentjes en slaapzakken te vinden zijn? Een onzichtbaar leven zo vlak onder onze neus? Linda heeft gelijk. Als ik om me heen kijk, lijkt alles anders. Ik vrees alleen dat dat ook snel weer voorbij zal gaan. Te snel.

